

West Bengal State University
B.A./B.Sc./B. Com. (Honours, Major, General) Examinations, 2014

PART - II
SANSKRIT — HONOURS
PAPER - IV

Duration : 4 Hours]

[Maximum Marks : 100

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT - I

(Marks : 35)

1. a) Answer any two of the following questions : $2 \times 12 \frac{1}{2} = 25$
- i) Critically examine the different views regarding the age of composition of the Great Epic, the *Mahābhārata*. Discuss in this context the different stages of the composition of the said Epic.
- ii) Discuss the different views regarding the origin of Sanskrit Drama.
- iii) Write a critical note on *Āsvaghōṣa* and his works.
- iv) Give an account of the origin and development of Sanskrit Prose Romance.

b) Write short notes on any two of the following : $2 \times 5 = 10$

i) Hitopadesa

ii) Gitagobinda

iii) Kumāradāsa

iv) Mrcchakatika.

UNIT - II

(Marks : 15)

2. a) Answer any one of the following questions : $1 \times 10 = 10$

i) Trace the history of origin and development of astronomical studies in ancient India.

ii) Trace the history of development of Mathematical studies in ancient India.

b) Write short note on any one of the following : $1 \times 5 = 5$

i) Nāgarjuna

ii) Brhatsamhita

iii) Sangitaratnākara

iv) Brahmagupta.

UNIT - III

(Marks : 25)

3. a) Describe the character and celestial beauty of Mahāsvetā as you find in the *Kādambarī* of Bānabhatta. 10

OR

Bring out the points of difference between *Kathā* and *Ākhyāyikā*. To which category does Bānabhatta's *Kādambarī* belong ? Substantiate your answer with proper reasons.

- b) Explain in simple Sanskrit with reference to the context any one of the following : 1 × 8 = 8

i) पञ्चमहाभूतमयमपहाय द्रव्यात्मकमङ्गनिष्पादनोपकरणकलापं धवलगुणेनेव केवलेनोत्पादिताम् ।

ii) पीतामृतामिव विगततृष्णाम् ईशानशिरःशशिकलामिवानुपजातरागाम् अमथितोदधिजलसम्पदमिवान्तः प्रसन्नान् असमस्तपदवृत्तिमिवाद्दन्द्वां बौद्धबुद्धिमिवनिरालम्बनाम् ।

- c) Translate into English or Bengali any one of the following : 1 × 7 = 7

i) ज्योत्स्नामिवहरकण्ठान्धकारविघट्टनोद्यमप्रासां गौरीमनःशुद्धिमिव कृतदेहपरिग्रहां कार्तिकेयकौमारव्रतक्रियामिव मूर्त्तिमतीं गिरीशवृषभदेहद्युतिमिव पृथगवस्थितामायतनतरुकुसुमसमृद्धिमिव शङ्कराभ्यर्चनाय स्वयमुद्यताम् ।

ii) अतिमधुरगीतावकृष्टैर्ध्यानमिवाभ्यसद्भिर्निश्चलकर्णपुटैः मृगवराहवानरवारण-शरभसिंहप्रभृतिभिर्वनचरैरारब्धमण्डलैराकर्ण्यमानगीतानुविद्धविपञ्चीघोषाममरापगामिव नभसोऽवतीर्णा दीक्षितवाचमिवाप्राकृताम् ।

UNIT - IV

(Marks : 25)

4. a) Discuss the role of Visruta in defeating Mītravermā and Prachandavermā and recapturing the kingdom of Vidarbha for Bhāskaravermā, the minor prince of Vidarbha. 10

OR

दण्डिनः पदलालित्यम् — Justify this statement from your text with apt quotations.

- b) Explain any one of the following in simple Sanskrit : 1 × 8 = 8

- i) ननु चतस्रो राजविद्याः, त्रयी वार्तान्वीक्षिकी दण्डनीतिरिति ।
ii) राज्यं नाम शक्तित्रयायत्तम् । शक्तयश्च मन्त्रप्रभावोत्साहाः परम्परानुगृहीताः कृत्येषु क्रमन्ते ।

- c) Translate any one of the following into Bengali or English. 1 × 7 = 7

- i) दूताश्च नामोभयत्र प्रियाख्यानलब्धानर्थान् वीतशुल्कवाधवर्त्मनि वाणिज्यया वर्धयन्तः कार्यमविद्यमानमपि लेशेनोत्पाद्यानवरतं भ्रमन्ति । तदेवमहर्निशमविहितसुखलेशमायासबहुलमविरलकदर्शनं च नयतो नयज्ञस्यास्तां चक्रवर्तिता स्वमण्डलमात्रमपि दुरारक्ष्यं भवेत् ।
ii) एवंगते मन्त्रिणि राजनि च कामवृत्ते चन्द्रपालितो नामाश्मकेन्द्रामात्यस्येन्द्रपालितस्य सूनुः असद्वृत्तः पितृनिर्वासितो नाम भूत्वा बहुभिश्चारणगणैर्बह्वीभिरनल्पकौशलाभिः शिल्पकारिणीभिरनेकच्छत्रकिङ्करैश्च गूढपुरुषैः परिवृत्तोऽभ्येत्य विविधाभिः क्रीडाभिर्विहारभद्रमात्मसादकरोत् ।